

Laidiens: 19.07.2005., Nr. 112

Ministru kabineta noteikumi Nr.497

Rīgā 2005.gada 5.jūlijā (prot. Nr.38 18.§)

Noteikumi par valsts parāda un pašvaldību parādu uzskaites klasifikāciju

Izdoti saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību

11.panta 2.punktu un 43.panta pirmo daļu

1. Vispārīgie noteikumi

1. Noteikumi nosaka vienotu valsts parāda un pašvaldību parādu (turpmāk— parāds) uzskaites klasifikāciju (1. un 2.pielikums) valsts budžeta un pašvaldību budžetu plānošanai, uzskaiti un pārskatu sagatavošanai.

2. Parāda uzskaites klasifikācija valsts un pašvaldību budžeta iestādēs (turpmāk — klasifikācija) nosaka parāda iedalījumu pēc saistību un kreditoru tipa, lai nodrošinātu informācijas sistematizēšanu, apkopošanu un analīzi.

3. Klasifikācija nodrošina iespēju analizēt budžeta līdzekļu izlietojumu un uzskaiti valsts un pašvaldību budžeta iestādēs.

2. Klasifikācija pēc kreditora tipa

4. Klasifikācijas kategorijās pēc kreditora tipa uzskaita dažādas parāda saistības. Klasifikācijas pozīcijas aptver visu finanšu maksājumu plūsmu starp dažādiem valsts un pašvaldību budžetiem, finanšu un citām iestādēm un organizācijām, kuru veido minēto valsts un pašvaldību, finanšu un citu iestāžu un organizāciju finanšu saistības (izņemot saistības, kas rodas, īstenojot valsts ekonomisko politiku).

2.1. Iekšējais parāds

5. Klasifikācijas sadaļā “Iekšējais parāds” uzskaita visas parāda saistības, kuras rodas starp dažādiem valsts pārvaldes līmeņa budžetiem un ekonomiskajām vienībām atbilstoši klasifikācijas sadalījumam, t.i., valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta un speciālā budžeta līdzekļiem.

6. Klasifikācijas kategorijā “Citām valsts pārvaldes struktūrām” uzskaita visas parāda saistības, kas noformētas līgumu veidā ar norādītu atmaksas termiņu, pret jebkuru budžeta līmeni, aizņēmumu, atmaksu, vērtspapīru pārdošanu un izpirkšanu, kā arī to valdības (pašvaldības) izlaisto vērtspapīru apjoma izmaiņas, kurus iegādājušies citu budžetu (valsts vai pašvaldības budžetu) līmeņu vai viena budžeta līmeņa dažādu budžetu veidu pārvaldes iestādes, lai uzlabotu savu finanšu likviditāti. Šajā klasifikācijas kategorijā ietvertās valsts parāda saistības netiek uzskaitītas, konsolidējot valsts pamatbudžeta un speciālā budžeta pārskatus. Tomēr šajā klasifikācijas kategorijā

neuzskaita tās parāda saistības, kuru īpašnieki ir valsts un pašvaldību nefinanšu komercsabiedrības un valsts finanšu institūcijas.

7. Klasifikācijas kategorijā “Latvijas Bankai” uzskaita visas prasības un parāda saistības, tiešos aizdevumus un avansa maksājumus, kā arī valsts pārvaldes īpašumā esošos valdības vērtspapīrus. Šajā klasifikācijas kategorijā uzskaita arī Starptautiskā valūtas fonda saistības, jo Starptautiskā valūtas fonda pamatfunkcija ir naudas un kredītu līdzekļu regulēšana. Tāpēc jebkuri finanšu pārskaitījumi, kas atspoguļo valdības kontos saistībā ar Starptautisko valūtas fondu, jāuzskaita kā saistības ar Latvijas Banku. Šajā klasifikācijas kategorijā neuzskaita tās parāda saistības, kuru īpašnieki ir naudas–kredīta regulēšanas institūcijas, ja tās ir valsts fiskālie aģenti vai aģenti, kuri valsts vārdā piedzen parādus.

8. Klasifikācijas kategorijā “Komercbankām” uzskaita visus tiešos aizņēmumus un avansa maksājumus, kurus valsts un pašvaldību budžets, valsts budžeta un pašvaldību budžeta iestādes saņēmušas no komercbankām, kā arī komercbanku īpašumā esošos valsts vai pašvaldību izlaistos vērtspapīrus. Šajā klasifikācijas kategorijā nedrīkst klasificēt to valsts vai pašvaldību izlaisto vērtspapīru apjomu, kurus iegādājušies komercbanku klienti un kurus tie uzglabā komercbanku kontos. Šo vērtspapīru apjomu atspoguļo atbilstoši to faktisko īpašnieku klasifikācijas kategorijām (valsts pārvaldes nefinanšu iestādes, nefinanšu komersanti, nefinanšu juridiskās un fiziskās personas).

9. Klasifikācijas kategorijā “Pārējais iekšējais parāds” klasificē visas parāda saistības pret jebkuru iepriekš neklasificētu finanšu iestādi, izņemot citas valsts pārvaldes struktūras, naudas–kredīta regulēšanas institūcijas un komercbankas. Šajā klasifikācijas kategorijā norāda visas parāda saistības, kuras veidojas ar apdrošināšanas sabiedrību, dažādu rezerves un pensiju fondu starpniecību, kas funkcionē ārpus valsts sektora.

10. Klasifikācijas kategoriju “Iekšējā parāda novērtēšanas korekcijas” lieto, ja pārskatos, kurus iegūst no dažādiem informācijas avotiem, vērtspapīru turētājs vērtspapīru vērtību norāda pēc iegādes vai faktiskās tirgus cenas, bet pārvaldes iestādes to norāda pēc nominālās vai dzēšanas cenas. Tāpēc ir nepieciešamas vērtspapīru summas novērtēšanas korekcijas.

2.2. Ārējais parāds

11. Klasifikācijas sadaļā “Ārējais parāds” uzskaita visas tās nedzēstās parāda saistības ar fiksēto termiņu, kuru turētāji ir nerezidenti.

12. Klasifikācijas kategorijā “Pasaules ekonomiskās attīstības organizācijām” norāda visas parāda saistības starptautiskajām attīstības organizācijām (piemēram, Pasaules bankai, Āzijas attīstības bankai), kuras apvieno dažādas dalībvalstis, un līdz ar to parāda saistības nevar attiecināt uz kādas konkrētas valsts valdību.

13. Klasifikācijas kategorijā “Ārvalstu valdību pārvaldes iestādēm” uzskaita parāda saistības ārvalstu valdību pārvaldes iestādēm un to struktūrām, iekļaujot kredītiestādes, kuru fondi pilnībā ir veidoti no valsts līdzekļiem. Šajā klasifikācijas kategorijā norāda parādu, kurš jāatmaksā gan ārvalstu, gan nacionālajā valūtā.

14. Klasifikācijas pozīcijā “Pārējais ārējais parāds” uzskaita visas parāda saistības, kuras pieder nerezidentiem (izņemot pasaules ekonomiskās attīstības organizācijas un ārvalstu pārvaldes institūcijas):

14.1. klasifikācijas pozīcijā “Banku aizdevumi un avansa maksājumi” norāda valsts un pašvaldību saistības bankām–nerezidentiem, kuras veido banku aizdevumi un avansa maksājumi. Šajā klasifikācijas kategorijā iekļauj valsts vērtspapīrus, kuri neapgrozās tirgū vai nav piemēroti tam. Daudzos gadījumos banku–nerezidentu pašu aktīvi ir tādu valsts vērtspapīru veidā, kuri paredzēti apgrozībai un attiecībā pret kuriem bankas var uzstāties kā garanti, brokeri vai pagaidu turētāji, tāpēc šos vērtspapīrus nevar izdalīt atsevišķā kategorijā un tie jānorāda kā

pārējais ārējais parāds;

14.2. klasifikācijas kategorijā “Piegādātāju kredīti” iekļauj tiešās līgumsaistības ar fiksēto termiņu starp valsts pārvaldes iestādēm un piegādātājiem–nerezidentiem, kuras noslēgtas kredīta veidā par valsts iepirkumiem. Šajā klasifikācijas kategorijā nav jānorāda neapmaksātie vekseli, kuri izdoti piegādātājiem–nerezidentiem un nav noslēgti kā līgumsaistības ar fiksēto termiņu.

15. Klasifikācijas kategorijā “Ārējā parāda novērtēšanas korekcijas” datu novērtējums var atšķirties, ja dati par atsevišķiem kreditoriem–nerezidentiem, kuri ir valsts parāda saistību turētāji, un pārskati par kopējo ārējā parāda lielumu ir saņemti no dažādiem avotiem. Vērtspapīru summu, kura norādīta vērtspapīru turētāju rēķinos, norāda pēc iegādes vai faktiskās tirgus cenas, bet pārvaldes iestādes to norāda pēc nominālās vai dzēšanas cenas, tāpēc vajadzīgas vērtspapīru summas novērtēšanas korekcijas.

3. Klasifikācija pēc saistību veida

16. Klasifikācijas kategorijās pēc saistību veida iekļauj visas tās tiešās līgumsaistības starp pārvaldes struktūrām un citiem ekonomikas sektoriem, kuras pārvaldes iestādēm jādzēš noteiktā datumā.

3.1. Iekšējais parāds

17. Klasifikācijas sadaļā “Iekšējais parāds” iekļauj pārvaldes struktūru visas tiešās nedzēstās parāda saistības pret rezidentiem.

18. Klasifikācijas kategorijā “Ilgttermiņa obligācijas” norāda vērtspapīrus, kuri atrodas rezidentu īpašumā un kuru dzēšanas termiņš ir ilgāks par gadu. Tādiem vērtspapīriem ir fiksētā procentu likme vai procentu likme, kura piesaistīta kādam indeksam. Ilgttermiņa obligācijas jādzēš tajā datumā, kurš noteikts emisijas paziņojumā. Šajā klasifikācijas kategorijā norāda arī vidēja termiņa obligācijas, kuru dzēšanas termiņš ir no viena līdz pieciem gadiem.

19. Klasifikācijas kategorijā “Īstermiņa parādzīmes un vekseli” iekļauj vērtspapīrus, kuri atrodas rezidentu īpašumā un kuru dzēšanas termiņš nepārsniedz gadu. Šie vērtspapīri paredzēti publiskai apgrozībai, un procentus par šiem vērtspapīriem aprēķina attiecībā pret to nominālvērtību. Šos vērtspapīrus dzēš pēc nominālvērtības tajā datumā, kurš noteikts emisijas paziņojumā.

20. Klasifikācijas kategorijā “Ilgttermiņa aizņēmumi, kas nav attiecināmi uz citiem klasifikācijas veidiem” uzskaita no rezidentiem saņemtos aizņēmumus, kuru dzēšanas termiņš ir ilgāks par gadu un kas nav nodrošināti ar tirgus vai apgrozībai paredzētiem vērtspapīriem. Šajā klasifikācijas kategorijā iekļauj jebkurus no bankām un piegādātājiem–rezidentiem saņemtos aizņēmumus ar fiksētu termiņu. Šajā klasifikācijas kategorijā norāda arī visas apgrozībā neesošās ilgtermiņa parāda saistības, ko īsteno pārvaldes struktūras.

21. Klasifikācijas kategorijā “Īstermiņa aizņēmumi un avansa maksājumi, kas nav attiecināmi uz citiem klasifikācijas veidiem” uzskaita no rezidentiem saņemtos aizņēmumus, kuru dzēšanas termiņš nepārsniedz gadu un kas nav nodrošināti ar tirgus vai apgrozībai paredzētiem vērtspapīriem. Šajā klasifikācijas kategorijā norāda no bankām un piegādātājiem saņemtos īstermiņa aizņēmumus un avansa maksājumus, izņemot kārtējo parādu par neapmaksātām saistībām, kas nav noformētas līgumu veidā ar norādītu atmaksas termiņu.

22. Klasifikācijas kategorijā “Pārējās iekšējās saistības” iekļauj pārējās pārvaldes struktūru līgumsaistības pret rezidentiem, kuras nav iekļautas iepriekš minētajās kategorijās. Piemēram, šajā klasifikācijas kategorijā iekļauj banku līdzekļu izmantošanu pēc noteiktās (*OVERDRAFT*) kārtības, kā arī saistības nosacīto depozītu un rēķinu